

**OBJAVA PODATAKA I INFORMCIJA BANKE
za period 01.01.2018-31.12.2018 godine.**

1. UVOD.....	3
2. OPŠTE INFORMACIJE.....	3
2.1. OSNOVNI PODACI O BANCI.....	3
3. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA.....	7
3.1. SISTEM, STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	7
3.2. ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA.....	8
3.3. IZVEŠTAVANJE O UPRAVLJANJU RIZICIMA.....	15
3.4. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA.....	15
3.5. MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI.....	16
4. REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST.....	17
4.1. REGULATORNI KAPITAL BANKE.....	18
4.2. ADEKVATNOST KAPITALA.....	22
4.3. FINANSIJSKA POLUGA.....	24
5. VRSTE RIZIKA.....	25
5.1. KREDITNI RIZIK.....	25
5.2. TRŽIŠNI RIZIK.....	26
5.3. DEVIZNI RIZIK.....	26
5.4. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	28
5.4.1. MJERENJE, UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE.....	28
5.5. OPERATIVNI RIZIK.....	29
5.5.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE.....	30
5.6. RIZIK LIKVIDNOSTI.....	31
5.6.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE.....	31
6. IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA U BANKARSKOJ KNJIZI.....	33
7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA.....	34

1. UVOD

ZiraatBank BH dd (u daljem tekstu: Banka), član ZiraatBankasi A.Ş Grupacije (u daljem tekstu: Ziraat Grupa), priprema izvještaj Objavljivanje podataka i informacija (u daljem tekstu: Izvještaj) sa stanjem na dan 31.12.2018. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (www.ziraatbank.ba). Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama (000 BAM), osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni profil rizika, kao i sisteme upravljanja rizicima i kapitalom Banke, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje se odnose na sledeće oblasti:

- strategiju i politike upravljanja rizicima;
- strategiju upravljanja kapitalom;
- adekvatnost kapitala;
- proces interne procene adekvatnosti kapitala;
- izloženost Banke rizicima i pristupe za mjerenje i procjenu rizika.

U skladu sa zahtjevima Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke, Banka je u obavezi da objavi kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije, propisane navedenom Odlukom, jednom godišnje sa stanjem na dan 31. decembra. Također, kvantitativne podatke, odnosno informacije je potrebno objaviti sa stanjem do 31.maja.

Aktivnosti kojima se obezbeđuje adekvatnost objavljenih podataka, odnosno informacija predmet su redovnih nezavisnih revizija.

2. OPŠTE INFORMACIJE

2.1. OSNOVNI PODACI O BANCI

Banka posluje pod poslovnim nazivom ZiraatBank BH d.d. Sjedište Banke je u Sarajevu, Zmaja od Bosne 47 c. U okviru djelatnosti Banke, organizovanje i obavljanje djelatnosti vrši se u sjedištu Banke i organizacionim dijelovima.

- Spisak organizacionih jedinica u poslovnoj mreži ZiraatBank BH dd

ORGANIZACIONA JEDINICA	ADRESA	Poštanski broj
Direkcija / ZiraatBank BH dd	Zmaja od Bosne 47C, Sarajevo	71000

Podružnica Sarajevo	Zmaja od Bosne 47C , Sarajevo	71000
Istureni šalter Butmir	EUFOR Base, Camp Butmir, Sarajevo	71000
Podružnica Ferhadija	Ferhadija 29	71000
Korporativna Podružnica Sarajevo	Zmaja od Bosne 47C/I	71000
Podružnica Tuzla	15.Maja bb	75000
Istureni šalter Lukavac	Prva Ulica 1,	75300
Istureni šalter Gračanica	Alije Izetbegovića bb	75320
Istureni šalter Srebrenik	21.Srebreničke brigade bb	75350
Istureni šalter Centar Tuzla	Prve inženjerske brigade bb	75000
Podružnica Zenica	Muhameda Seida Serdarevića 21A	72000
Istureni šalter Visoko	Branilaca bb	71300
Istureni šalter Maglaj	Liješnica bb,	74250
Istureni šalter Kakanj	Alije Izetbegovića bb,	72240
Podružnica Jelah	Titova br.8,	74264
Istureni šalter Donje Moštre	Ul.Šareni Hanovi bb	71305
Podružnica Mostar	Mladena Balorde 2 ,	88000
Istureni šalter Konjic	Maršala Tita 72,	88400
Istureni šalter Mostar	Bišće polje bb	88000
Podružnica Ilidža	Rustempašina 25	71210
Podružnica Vogošća	Jošanička bb,	71320
Podružnica Novi Grad	Trg solidarnosti 2,	71000
Istureni šalter Hadžići	Hadželi broj 161	71240
Podružnica Dobrinja	Bulevar Branilaca Dobrinje 4-A	71000
Podružnica Travnik	Bosanska 195,	72270
Podružnica Bihać	Harmanski Sokak bb,	77106
Istureni šalter Cazin	VIII Krajiške brigade bb	77220
Istureni šalter Sanski Most	Trg Ljiljana bb	79260
Podružnica Goražde	Seada Sofovića Sofe 16	73000
Filijala/Podružnica Banja Luka	Nikole Pašića br.18	78000
Filijala/Podružnica Brčko	Bulevar Mira 10/J Brčko	76100
Filijala/podružnica Srebrenica	Reufa Selmanagića Crnog br.1	75430
Filijala/Podružnica Bijeljina	Nikole Tesle 8	76300

VISINA KAPITALA I DIONIČARI

Dionički kapital Banke iznosi 200.000.000,00 KM i podjeljen je na 20.000 običnih (redovnih) dionica, pojedinačne nominalne vrijednosti 10.000,00 KM.

Dioničar koji ima 5 % i više dionica sa pravom glasa- T.C.ZIRAAT BANKASI A.S.Ankara Turska sa 100 %.

ORGANI UPRAVLJANJA

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Nadzornog odbora i Uprave Banke utvrđeni su u skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Statutom Banke, drugim zakonskim propisima i internim aktima Banke.

NADZORNI ODBOR BANKE (na 31.12.2018.g.)

- Metin SEZİCİ, predsjednik
- Tahir DEMİRKIRAN, zamjenik predsjednika
- Taha ÇAKMAK, član
- Yaşar YILMAZ, (nezavisni) član
- Enes ALIŠKOVIĆ, (nezavisni) član

UPRAVA BANKE (na 31.12.2018.g.)

- Yusuf DILAVER, predsjednik Uprave
- Uğur ÖZYİĞİT, član Uprave za marketing i riznicu
- Indira PAŠIĆ, član Uprave za rizike
- Malik SULJEVIĆ, član Uprave za operacije

POLITIKE ZA IZBOR I PROCJENU ČLANOVA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

Skupština Banke donijela je Politiku za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove Nadzornog odbora i samoprocjenu rada Nadzornog odbora (sa procedurom za procjenu), a Nadzorni odbor Politike i procedure za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove Uprave i nosioce ključnih funkcija.

Ovim Politikama, za članove Nadzornog odbora i Uprave banke, utvrđuje se sljedeće:

- 1) procjena ispunjavanja uslova, tj. primjerenosti kandidata za članove Nadzornog odbora i Uprave Banke, posebno uključujući:
  - ❖ njihovu specifičnu sposobnost i dobar ugled,
  - ❖ odgovarajuća stručna znanja, sposobnost i iskustvo potrebno za ispunjavanje obaveza iz njihove nadležnosti,
  - ❖ kontinuiranu edukaciju,
  - ❖ posvećenost ispunjavanju obaveza iz njihove nadležnosti.
- 2) nadležni organ odgovoran za provedbu procjene primjerenosti kandidata i postojećih članova;
- 3) kada se vrši procjena;
- 4) postupak procjene primjerenosti i druge aktivnosti u vezi sa tim;

5) mjere koje se poduzimaju nakon procjene primjerenosti,

6) izvještavanje o rezultatima procjene, i sl.

Cilj i svrha Politike, u odnosu na članove Nadzornog odbora i Uprave banke, je:

1) uskladiti poslovanje Banke s relevantnim propisima kojima se reguliše primjerenost članova Nadzornog odbora i Uprave Banke,

2) osigurati stručna znanja, sposobnost i iskustvo, te dobar ugled pojedinog člana i organa upravljanja u cjelini, kako bi poslovanje Banke u cijelosti bilo u skladu s relevantnim propisima,

3) osigurati izbjegavanje sukoba interesa,

4) uspostaviti i održavati efikasno korporativno upravljanje radi minimiziranja rizika, poboljšanja kvalitete poslovanja Banke i transparentnosti poslovanja.

ODBOR ZA REVIZIJU (na 31.12.2018.g.)

- Atakan BEKTAŞ, predsjednik
- Volkan GÜNAL, zamjenik predsjednika
- Zinka FETAHOVIĆ, član

ODBOR ZA RIZIKE (na 31.12.2018.g.)

- Tahir DEMİRKIRAN, predsjednik
- Taha ÇAKMAK, član
- Indira PAŠIĆ, član

Odbor za rizike zasijeda i obavlja svoju funkciju u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima Banke, pri čemu, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, zadatke i nadležnosti odbora za imenovanja i odbora za naknade obavlja Nadzorni odbor.

Obaveza konstituisanja interne revizije u bankama propisana je Zakonom o bankama i Odlukom Agencije za bankarstvo o kontrolnim funkcijama. Nadzorni odbor Banke imenuje internog revizora Banke, određuje uslove koji treba da osiguraju najviše standarde u realizaciji odgovornosti internog revizora. Zadaci, odgovornosti i način rada interne revizije su definisani Zakonom o bankama, Odlukom FBA o kontrolnim funkcijama, Statutom banke i internim aktima banke.

Poslovi interne revizije u Banci su organizovani u okviru Odjela Interne revizije kojim rukovodi Glavni Interni revizor imenovan od strane Nadzornog odbora prema odredbama 55. Zakona o bankama i odredaba Statuta Banke. Za svoj rad Interna revizija odgovara Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke. U Odjelu interne revizije tokom 2018.g. bila su angažirana 4 zaposlenika (Glavni interni revizor, 2 interna revizora i 1 IT interni revizor). Na kraju 2018.g. zbog odlaska IT revizora planom za 2019.g. funkcija internog revizora za informacione tehnologije se planira eksternalizirati.

Odjel interne revizije dužan je da Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke daje nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, daje savjete i preporuke za unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke, kao i pruža pomoć

Nadzornom odboru i Odboru za reviziju u ostvarivanju njihovih ciljeva, primjenjujući sistematičan, disciplinovan i dokumentovan pristup vrednovanju i unapređenju postojećeg načina kontole, upravljanja rizicima i rukovođenja procesima.

Funkcionisanje interne revizije se zasniva na principu nezavisnosti, nepristrasnosti, profesionalne stručnosti, definisanju obima rada, definisanju konsultantskih aktivnosti kao i regulisanju ciljeva, obaveza i odgovornosti putem pravilnika o internoj reviziji.

Osnovni cilj interne i eksterne revizije je sprečavanje nastajanja gubitka Banke, osiguranje višeg nivoa objektivnosti i tačnosti finansijskih izvještaja i otkrivanje uslova unutar Banke koji mogu negativno uticati na njeno poslovanje i samoodrživost, te utvrđivanje tek nastalih gubitaka Banke praćenjem kvaliteta uspostavljenog sistema interne kontrole Banke, njegovu ocjenu i informisanje Nadzornog odbora Banke i Odbora za reviziju Banke sa odgovarajućim prijedlozima za njegovo unapređenje te monitoring istih.

Interna revizija uključuje sastavljanje plana revizije, ispitivanje i procjenjivanje raspoloživih informacija, komunikaciju o rezultatima, praćenje ostvarivanja preporuka i izdavanje izvještaja.

Interna revizija je jedna od tri kontrolne funkcije koja stvara dodatnu vrijednost na način da neovisno i objektivno procjenjuje djelotvornost upravljanja rizicima, kontrole i korporativno upravljanje. Obavljanje poslova kontrolnih funkcija se vrši u skladu sa zakonom i propisima FBA.

Interna revizija odgovorna je za ocjenu:

- a) sistema za upravljanje rizicima u Banci i ocjenu ključnih rizika u poslovanju Banke kako bi se obezbjedilo da se ključni rizici na odgovarajući način identifikuju, mjere, odnosno procjenjuju, prate, analiziraju i kontrolišu, da se o njima adekvatno izvještava te da se preduzimaju odgovarajuće mjere za njihovo ograničavanje i ublažavanje;
- b) efikasnost i pouzdanost funkcije praćenja usklađenosti i funkcije kontrole rizika, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja Banke;
- c) menadžment informacionog sistema u Banci;
- d) tačnost i pouzdanost finansijskih izvještaja Banke;
- e) adekvatnost upravljanja imovinom Banke;
- f) primjene politike naknada u Banci;
- g) usklađenosti novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i uticaja novih proizvoda/postupaka/tržišta na izloženost rizicima;
- h) strategija, politika i postupaka ocjenjivanja potrebnog internog kapitala Banke srazmjerno profilu rizičnosti
- i) i drugo u skladu sa podzakonskim aktom.

Za Glavnog Internog Revizora imenovan je g.Handan Azur.

EKSTERNI REVIZOR

Skupština Banke donijela je odluku kojom je za eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja, usklađenosti procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i informacionog sistema Banke za 2018.godinu., izabrano revizorsko društvo PwC d.o.o. Sarajevo.

3. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

3.1. SISTEM, STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Razvijena svijest o rizicima, kulturi rizika i aktivno upravljanje rizicima su sastavni dijelovi poslovanja ZiraatBank BH dd. Upravljanje rizicima u Ziraat Banci zasniva se na strategiji,

politikama, procedurama, procesima, organizacionoj strukturi i ciljevima banke koji su vezani za rizik, a koji su odobreni i uspostavljeni od strane Nadzornog odbora i Uprave Banke.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima pruža stratešku orijentaciju upravljanja rizicima za sve vrste rizika, definiše generalne smjernice ZiraatBank BH dd za savjesno i kontinuirano upravljanje svim rizicima kojima se Banka izlaže ili koji mogu proizilaziti iz poslovnog modela Banke, a koje je Banka ocijenila ili može ocijeniti kao značajno materijalne.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima se donosi u svrhu uspostavljanja jedinstvenih metoda i načina rada za sve organizacijske dijelove Banke koji su ovlašteni za preuzimanje određene vrste rizika, a sve u cilju postizanja efikasnijeg i profitabilnijeg poslovanja te usklađenosti sa eksternim i internim propisima i aktima.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima definiše i načela za upravljanje rizicima na razini Banke, opisuje internu organizacionu strukturu upravljanja rizicima. Strategijom za upravljanje rizicima definiraju se koncepti cjelokupne sposobnosti preuzimanja i upravljanja rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju, tolerancije prema riziku i osnovni principi ICAAP-a i ILAAP-a banke. Banka definiše svoj profil rizika kao ukupan nivo rizika koji snosi zbog svojih poslovnih aktivnosti.

Banka je uspostavila i provodi sveobuhvatan, pouzdan i efikasan sistem internog upravljanja rizicima, koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslovanja banke, odnosno rizičnom profilu banke. Sistem internog upravljanja obuhvata:

- a) transparentnu organizacionu strukturu sa jasno definiranim i dosljednim nivoima odgovornosti;
- b) efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima;
- c) adekvatne mehanizme internih kontrola,
- d) politike i prakse naknada
- e) adekvatan interni proces procjene adekvatnosti kapitala u bankama (u daljem tekstu: ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (u daljem tekstu: ILAAP);
- f) planove oporavka.

Uposlenici banke su svjesni postojanja rizika u svom poslovanju i treba da djeluju u smislu njihovog izbjegavanja i minimiziranja prvenstveno poštujući interne akte, regulatorna ograničenja, definisane limite i procedure Banke. U procesu upravljanja rizicima Banka poštuje načelo jasne podjele odgovornosti za one funkcije i organizacijske jedinice koje aktivno sudjeluju u preuzimanju rizika od onih koje te rizike mjere, prate i izvještavaju. Na taj način postignuta je neovisnost upravljanja i kontrole rizika.

3.2. ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Proces upravljanja rizikom u Ziraat Banci podijeljen je u nekoliko faza procesa, koje se u principu primjenjuju na sve relevantne kategorije rizika poslovnih aktivnosti u banci. Ovaj proces obuhvata:

- Identifikaciju rizika
- Mjerenje i procjenu rizika
- Određivanje limita
- Ovladavanje rizicima
- Praćenje, kontrola i izvještavanje o riziku

- Identifikacija rizika

Kada je riječ o identifikaciji rizika, sve kategorije rizika i porijeklo rizika u Ziraat Banci se sistematično i kontinuirano istražuju i jasno razlikuju.

Obzirom da se u poslovnom okruženju koje se neprestano mijenja i raste uvođenjem novih proizvoda i ulaskom na nova tržišta mogu pojaviti novi rizici, prije provođenja novih sistema, izgradnje novih infrastruktura, ponovnog oblikovanja postojećih procesa ili organizacija, započinjanja poslovnih aktivnosti sa novim proizvodima, na novim tržištima ili novim vrstama poslovanja, potrebno je identificirati povezane rizike i nastale efekte u upravljanju rizicima na Banku.

- Mjerenje i procjena rizika

Identificirani rizici se mjere, analiziraju i procjenjuju. U ovu svrhu se posebno primjenjuju kvantitativne i/ili kvalitativne metode kao što su analize scenaria i stres-testovi, za procjenu odstupanja od poslovnih ciljeva. Metode i procedure koje se koriste za analizu i ocjenu rizika posebno se definišu u odnosu na svaku pojedinu vrstu rizika. Potrebno je uzeti u obzir i međuzavisnosti rizika, te koncentracije rizika koje se moraju kontinuirano pratiti, analizirati i procjenjivati. Kako bi se razvile odgovarajuće mjere i strategije za ovladavanje rizicima, rizici se na temelju rezultata procjene kategoriziraju i redaju po značaju. Ocjena rizika mora uvijek biti kvalitativna. Kvantitativna ocjena provodi se nakon što se neki rizik definirao kao značajan.

- Određivanje limita

Limiti (ograničenja) se postavljaju za rizike kako bi se izbjegli neodgovarajući nivoi rizika i neodgovarajuća koncentracija na nivou banke. Uspostavljeni limiti osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja rizicima, definisani su i usaglašeni na nivou banke Osnivača – Head office-a. Banka vrši revidiranje postojećih limita na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili interni limit izloženosti sa bonitetnim pokazateljima ili ograničenjima koje propisuju Regulator. Limiti tj. ograničenja se mogu mijenjati i dopunjavati, a za navedeno se zahtijeva odobrenje Uprave Banke i/ili Nadzornog odbora. U slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita pojedinih rizika, nadležni organizacioni dijelovi u čijoj nadležnosti jeste upravljanje i praćenje kreditnim i drugim rizicima, nekvalitetnom aktivom, deviznom pozicijom i pozicijom likvidnosti informišu Upravu Banke i Nadležni odbor Banke.

- Ovladavanje rizicima

Ovladavanje rizikom je sveukupnost strateških odrednica, metoda, kriterija i postupaka radi prihvaćanja, izbjegavanja, smanjenja ili prijenosa utvrđenog nivoa rizika, prema kojem Banka određuje i primjenjuje kriterije za odlučivanje i postupke za ovladavanje rizicima uzimajući u obzir profil rizičnosti, odnosno sklonost banke ka preuzimanju rizika i toleranciju prema riziku, uz adekvatno dokumentovanje načina ovladavanja rizikom, uključujući i razloge za prihvatanje, smanjenje, izbjegavanje ili prijenos rizika.

- Praćenje (monitoring), kontrola i izvještavanje o rizicima

Banka je strukturom organizacionih jedinica i preraspodjelom odgovornosti i nadležnosti, organizovala sistem redovnog monitoringa ili praćenja, kontrole i izvještavanja o izloženosti rizicima, na način da svim relevantnim nivoima upravljanja u banci omogući pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije o poštivanju limita rizika koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka.

Izvještavanje o riziku obuhvata transparentno pružanje informacije o riziku u redovnim vremenskim intervalima kao i izvještavanje na zahtjev, uz sveobuhvatnost, uporedivost. Interno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija Upravi Banke, dok eksterno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija regulatorima, uz poštivanje regulatornih limita, standarda i propisanih obrazaca.

Efikasno i adekvatno upravljanje svim rizicima kojima je banka izložena, pretpostavlja sistemsko planiranje, osiguranje adekvatnog iznos kapitala, održavanje prihvatljivog odnosa između preuzetog rizika i profitabilnosti uz kontinuiran rast, uz poslovanje na načelima likvidnosti odnosno solventnosti, jeste cilj Banke.

Upravljanje rizicima na nivou Banke omogućava realizaciju funkcionalne povezanosti pojedinih organizacionih jedinica za vezu između strategije i procesa, isto se odvija kroz upravljačke tokove:

- a) od više ka nižim organizacionim jedinicama koju Nadzorni odbor i Uprava Banke ostvaruje sa odjelima, Sektorima, filijalama odnosno drugim operativnim strukturama, a to podrazumijeva:
  - definisanje poslovnog plana, ciljeva i željenog povrata
  - specifikacija organizacijskog okvira upravljanja rizicima
  - definisanje limita rizika i alokacija rizika prema organizacionim jedinicama
- b) od nižih organizacionih jedinica ka više pozicioniranim organizacionim jedinicama, u smislu povratnih informacija o rezultatima poslovnih aktivnosti organizacionih jedinica što uključuje identifikaciju rizika te njihovo praćenje i izvještavanje.

U cilju provođenja pravila efikasnog upravljanja rizicima u okviru Banke, upravljanje rizikom u Ziraat Banci vrši se na slijedećim organizacionim nivoima:

1. Nadzorni odbor

Nadzorni odbor osigurava potrebne nadležnosti, organizacioni status, resurse i direktnu liniju izvještavanja i upozoravanja nadzornog odbora, određuje vrstu, obim, oblik i učestalost izvještavanja o rizicima od strane organizacijskih jedinica, odobrava interne akte banke. Imenuje i razriješava višu rukovodnu osobu za upravljanje rizicima u banci, neovisnu o operativnim funkcijama.

2. Uprava Banke

Uprava Banke je nadležna i odgovorna za uspostavljanje jedinstvenog sistema i procesa upravljanja rizicima u banci i nadzor nad istim, organizacijske kulture rizika, adekvatno i blagovremeno poduzimanje mjera u procesu upravljanja rizicima, u skladu sa Strategijom, Politikama, procedurama i ostalim internim aktima za upravljanje rizicima, te za periodični pregled, odnosno po potrebi usklađivanje Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima.

3. ALCO – Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

ALCO (Asset and Liability Committee - ALCO - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom) podržava Upravu Banke nadgledanjem pozicije rizika i procjenjivanjem trenutne situacije vezane za rizik na nivou Banke. Isti razmatra izradu standarda za metode, alate, procese i procedure, strukture i sisteme u upravljanju rizicima, razmatra izvještaje o rizicima. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je odgovoran za razvijanje politika za upravljanje tržišnim rizicima tj. kamatnim i deviznim rizikom, te rizikom likvidnosti i adekvatnošću kapitala, praćenje njihove implementacije u relevantnim oblastima.

4. Odbora za reviziju

Odbor za reviziju analizira i nadzire primjenu i adekvatno provođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i provođenje sistema unutrašnjih kontrola, razmatra izvještaje kontrolnih funkcija i daje mišljenje o ovim izvještajima. Odbor za reviziju pruža stručnu pomoć nadzornom odboru banke u vršenju nadzora nad poslovanjem banke i radom uprave banke. Odbor za reviziju za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru banke

5. Odbor za rizike

Strateško upravljanje rizicima, koje se bavi pitanjima kao što su poslovna strategija i dugoročno planiranje, zahtijeva formiranje Odbora za rizike na nivou banke. Odbor za rizike se sastaje kvartalno, a osnovna funkcija ovog Odbora je kontrola postojećih i budućih rizika i kontrola nivoa kapitala u skladu sa ICAAP metodologijom, alokacija kapitala na određene vrste rizika za odlučivanje o strateškim i strukturnim pitanjima u vezi sa upravljanjem rizicima.

Odbor za rizike dužan je izvještavati Nadzorni odbor o provođenju strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i o adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima, pomagati i nadzirati provođenje usvojenih strategija, te savjetovati Nadzorni odbor o ukupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti preuzimanja rizika, ne dovodeći pri tom u pitanje odgovornost Nadzornog odbora i Uprave u cjelokupnom upravljanju rizicima i nadziranju banke.

6. Odjel usklađenosti

Odjel usklađenosti je organizaciona jedinica zadužena za da prati usklađenost poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banke, identifikovati propuste i procijeniti rizike kao posljedicu neusklađenosti poslovanja banke sa zakonom i drugim propisima, procijeniti efekte koje će na poslovanje banke imati izmjene relevantnih propisa.

7. Interna revizije

Interna revizija odgovorna je za neovisnu reviziju svih aktivnosti i procesa na nivou Banke. To se posebno odnosi na nezavisnu procjenu, prilagođenost, funkcionalnost i efektivnost svih, za upravljanje rizicima vezanih, struktura, procesa, kontrola, metoda i sistem koji se sprovode u Banci. Aktivnosti revizije se zasnivaju na statutarnim i regulatornim osnovama i zahtjevima, minimalnim standardima nadležnih institucija i na osnovu su godišnjeg plana revizije.

8. Sektori

Sektor upravljanja rizicima, Sektor upravljanja kreditnim rizikom, Sektor finansijske analize, Sektor praćenja i naplate, Sektor upravljanja dodjele kredita, je pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja Člana Uprave nadležnog za rizike.

Ovi Sektori, u slučaju potrebe, daju prijedlog Upravi banke za izmjenom i revidiranjem Strategije upravljanja rizicima. U poslovne aktivnosti svih Sektora spadaju praćenje propisa vezanih za poslovanje sektora, izrada internih akata i izvještaja iz domena poslovanja sektora, izrada kreditnih politika u saradnji sa ostalim nadležnim organizacionim jedinicama, davanje prijedloga i smjernica za razvoj aplikativnih modula iz domena poslovanja sektora.

- Sektor za upravljanje rizicima

Odgovoran za kontrolu sprovođenje aktivnosti organizacije i koordinacija procesa praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti valutnim ili deviznim rizikom, kamatnim, rizikom, operativnim rizikom, rizikom informacionog sistema, na nivou Banke, zatim za nadzor i kontrola izloženosti navedenim rizicima u skladu sa zakonskim propisima, regulatornim ograničenjima i internim aktima Banke, provođenje testiranja otpornosti na stres u saradnji drugim nadležnim organizacionim jedinicama, učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje navedenim rizicima, davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje istim, analizu, praćenje i izvještavanje o internom procesu adekvatnosti likvidnosti i adekvatnosti kapitala banke u saradnji sa nadležnim organizacionim jedinicama Banke, izvještavanje AICO odbora, Uprave Banke, Odbora za reviziju i Nadzornog Odbora Banke te druge nadležne odbore o upravljanju rizicima i o radu funkcije upravljanja rizicima, na mjesečnom, kvartalnom nivou i po potrebi.

- Sektor upravljanja kreditnim rizikom

Sektor upravljanja kreditnim rizikom je odgovoran za analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolia uključujući koncentracije kreditnog rizika, kontrolu povezanih lica i lica u posebnom odnosu sa Bankom i davanje preporuka za postupanje po osnovu istih, organizaciju i koordinaciju procesa i standarda upravljanja kreditnim rizikom i sa njim povezanim rizicima i kontrola kreditnog procesa, provođenje testiranja otpornosti na stres, ispitivanje i ocjena adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja kreditnim rizikom, provjera strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu likvidnosti Banke u saradnji sa drugim u saradnji sa nadležnim organizacionim jedinicama Banke

- Sektor finansijske analize

Poslovne aktivnosti Sektora finansijske analize obuhvataju organizaciju, koordinaciju i sprovođenje procesa i standarda finansijske analize i analize projekata i procjene rizika analiziranih kreditnih zahtjeva., unaprijeđenje načina i metoda prikupljanja podataka o podnosiocima kredinih zahtjeva i industrijskim granama u kojima podnosioci kredinih zahtjeva posluju, a u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, podzakonskim aktima i internim aktima Banke, formiranje baza podataka dokumenata iz domena poslovanja Sektora, pružanje stručne podrške filijalama u segmentu kreditnih analiza (scoringa), analize projekata;

- Sektor upravljanja dodjele kredita

Nadležnost Sektora upravljanja dodjele kredita je slijedeća:

U okviru zakonske regulative čije je praćenje u nadležnosti Sektora za upravljanje kreditnim rizikom, te bankarske prakse, provjerava da li su prijedlozi i zahtjevi u vezi sa novim kreditima, povećanjima, obnovama, izmjenama uslova, izmjenama kolaterala u skladu sa internim aktima Banke, osigurava potrebne ispravke na pripremljenim prijedlozima, pripremljene prijedloge prezentira na usvajanje nadležnim instancama, vrši procjenu istih i donosi odluke sa članovima nadležnih kreditnih odbora, koordiniše dostavljanje odluke o odobrenju plasmana nadležnoj filijali. U slučaju potrebe organizuje i koordinira procese naplate bančinih potraživanja nastalih od odobrenih i iskorištenih kredita koji posjeduju A i B kategoriju. Obavlja posjete filijalama i klijentima kako bi se problemi utvrđeni u kreditnim praksama razmotrili na licu mjesta i pronašla rješenja za iste, organizuje planiranje poslova i sprovodi iste u djelo.

- Sektor praćenja i naplate je odgovoran za

Intenzivno praćenje i monitoring kredita u kašnjenju uz poduzimanje mjera naplate i proaktivno djelovanje i kordiniranost sa filijalama Banke u cilju sprečavanja prelaska potraživanja u nekvalitetnu aktivu pravnih i fizičkih lica ocjenu izvedivosti oporavka putem strukturiranih specijaliziranih procesa za svaku od strategija oporavka - vansudska strategija oporavka, strategije oporavka putem suda, strategije stečaja.

- Sektor riznice i finansijskih institucija

Sektor riznice i finansijskih institucija je pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja prema Članu Uprave nadležnom za marketing i riznicu.

Sektor riznice i finansijskih institucija je odgovoran za obavljanje poslova iz domena korespondentnog bankarstva, uspostavljanje saradnje sa finansijskim institucijama, otvaranje računa i poslova uspostave kreditnog limita u korist istih, kao obezbjeđivanje limita prema Banci od strane drugih finansijskih institucija, istraživanje tržišta, analiza stanja sektora i Banke, određivanje cijenovne politike Banke na depozitne i kreditne proizvode, priprema i izrada mjesečnih i kvartalnih izvještaja za potrebe ALCO komiteta, praćenje valutne i ročne strukture bilansnih i vanbilansnih potraživanja i obaveza, praćenje nivoa kratkoročne i dugoročne likidnosti, projekcije, smjernice za poslovanje po pitanju upravljanja likvidnosnom i deviznom pozicijom Banke i politike usklađenosti aktive i pasive, obavljanje transakcija koje su neophodne za upravljanje deviznom pozicijom Banke kao i za održavanje i unapređenje likvidonosne pozicije; transakcije trgovine valuta, određivanje kursne liste, transakcije finansijskih tržišta, tržišta kapitala i transakcije ino trgovine. Sektor riznice i finansijskih institucija je pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja prema Članu Uprave nadležnom za marketing i riznicu

- Sektor budžeta i upravljanja računovodstvom

Definiše principe i metode računovodstvenog obuhvaćanja poslovnih promjena u skladu sa važećom regulativom i računovodstvenim i finansijskim standardima, priprema i izrađuje regulatorne izvještaje za regulatorne institucije i nadležne nivoa, sprovodi aktivnosti kako bi se usaglasile politike i u saradnji sa nadležnim jedinicima usvojili ciljevi i strategije u vezi sa budžetom, planom kapitala, planom poslovanja, definiše efikasne politike za upravljanje prihodima i rashodima kako bi se povećala profitabilnost i efikasnost na nivou banke.

Sektor budžeta i upravljanja računovodstvom je pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja prema Članu Uprave nadležnom za operacije.

Opšte smjernice i načela upravljanja rizicima u Banci

Strategijom za upravljanje rizicima definiraju se koncepti cjelokupne sposobnosti preuzimanja rizika, sistemskog upravljanja rizikom i tolerancije prema riziku.

Preuzimanje rizika je, između ostalog, zasnovano na određenim smjernicama i načelima:

- Upravljanje portfoliom u cilju optimizacije rizika i dobiti

U sistem upravljanja rizicima u cilju optimizacije rizika i dobiti uključeni su i članovi Nadzornog Odbora i Uprave Banke koji su odgovorni za utvrđivanje i uredno funkcionisanje cjelokupnog okvira za upravljanje rizicima. U skladu sa internim aktima Banke i sistematizacijom, izvršena je preraspodjela poslova i odgovornosti za članove Uprave i nadležne Sektore, Odjeljenja i Odjele u smislu upravljanja rizicima.

- Usklađenost s regulatornim propisima i standardima

Banka provodi poslovnu politiku na način da poslovne aktivnosti budu potpuno u skladu sa svim zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama i standardima.

- Razdvojenost odgovornosti i preveniranje sukoba interesa

Načelo razdvojenosti odgovornosti implementirano je od najnižeg organizacijskog oblika do razine Uprave Banke odnosno Nadzornog odbora. U okviru svojih zaduženja i ovlaštenja, uposlenici banke su odgovorni za profesionalno adekvatan odnos prema rizicima. Upravljanje rizicima je organizacijski razdvojeno i neovisno od marketinško-komercijalnih i prodajnih aktivnosti, te aktivnosti odobravanja kreditnih zahtjeva. Interni sukob interesa se dakle prevenira kroz adekvatnu internu organizacijsku strukturu, razdvajanje odgovornosti, odgovarajuće linije izvještavanja.

- Organizacija i resursi funkcije kontrole rizika

Nalozi i preporuke Interne revizije koji se odnose na upravljanje rizicima, uzimaju u obzir sa razumnom pažnjom i profesionalnim odnosom od strane svih uposlenika, organizacionih tijela Banke, Odjela, Sektora i Uprave banke. Organizacija funkcije kontrole rizika treba biti adekvatna naravi, obuhvatu i složenosti svih relevantnih rizika. Za redovnu kontrolu adekvatnosti i efikasnosti sistema za upravljanje rizicima odgovorna je Interna revizija i Uprava Banke.

- Analiza rizika pri implementaciji novih proizvoda

Prilikom uvođenja novih proizvoda koji se mogu posmatrati kao materijalno značajni ili prilikom namjere ulaska u nove tržišne segmente, neophodno je provesti odgovarajuću analizu i procjenu pripadajućih rizika putem nadležnih organizacionih struktura i uposlenih u banci koji su zaduzeni za analizu rizika pri implementaciji novih proizvoda.

- Dostupnost izvještajnih obrazaca i informacija

U skladu sa regulatornim okvirom i zakonskim aktima dostupni su propisani izvještajni obrasci Banke, a kroz nadležne nivoe i odjele komunikacije te razmjena javnih informacija sa zainteresiranim pojedincima ili grupama.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanja rizika

Apetit za rizik direktno je u vezi sa strateškim smjernicama, definiranim budžetskim ciljevima za tekuću i naredne poslovne godine.

Apetit za rizik odnosno sklonost preuzimanju rizika obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koji Banka smatra prihvatljivim u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva.

U okviru sklonosti preuzimanju rizika banka utvrđuje limite rizika, minimalne i/ili maksimalne vrijednosti. Banka poduzima sve mjere kako bi svoje poslovne aktivnosti strukturirala na način da iste u svakom trenutku budu u potpunosti usklađene sa definisanim limitima.

3.3. IZVJEŠTAVANJE O UPRAVLJANJU RIZICIMA

Banka je strukturom organizacionih jedinica i preraspodjelom odgovornosti i nadležnosti, organizovala sistem redovnog monitoringa ili praćenja, kontrole i izvještavanja o izloženosti rizicima, na način da svim relevantnim nivoima upravljanja u banci omogući pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije o poštivanju limita rizika koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka.

Izvještavanje o riziku obuhvata transparentno pružanje informacije o riziku u redovnim vremenskim intervalima kao i izvještavanje na zahtjev, uz sveobuhvatnost, uporedivost. Interno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija Upravi Banke, Nadzorom odboru, Odboru za rizike i reviziju, dok eksterno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija regulatorima, nadležnim institucijama, uz poštivanje regulatornih limita, standarda i propisanih obrazaca.

Banke, u okviru strategije razvoja informacionog sistema banke i politike sigurnosti informacionog sistema, definiše i adekvatnu informacionu podršku procesu upravljanja rizicima, koja obezbjeđuje sveobuhvatnu, pouzdanu, blagovremenu i tačnu obradu podataka, odnosno informacionu osnovu za efikasno praćenje i upravljanje rizicima.

Banka, u okviru programa testiranja otpornosti na stres utvrđuje organizacioni dio koji je odgovoran za provođenje testiranja otpornosti na stres, shodno vrsti rizika koji se analizira, sa zaduženjima za saradnju i komunikaciju sa drugim nadležnim organizacionim dijelovima banke, a prevashodno sa onim nadležnim za kontrolu rizika i planiranje kapitala. Provođenje programa testiranja otpornosti na stres, što podrazumijeva adekvatno dokumentovan opis, uključujući vrstu testiranja otpornosti na stres, metodološke detalje koji se odnose na definiranje relevantnih scenarija i ulogu ekspertne procjene, pretpostavke i osnovne elemente testiranja otpornosti na stres, evaluaciju osnovnih pretpostavki, rezultate provedenog testiranja, planirane korektivne mjere, u zavisnosti od rezultata testiranja otpornosti na stres.

3.4. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (engl. Internal capital adequacy assessment process - ICAAP) je uspostavljen tokom 2018. godine sa ciljem utvrđivanja i održavanja internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena. ICAAP definiše pravila za kvantifikaciju svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena, nezavisno od zahtjeva regulatora definisanih Odlukom FBA o adekvatnosti kapitala banke.

Nadalje, ICAAP je uspostavljen kako bi odrazio strategiju, plan i obezbjedio proaktivno upravljanje kapitalom. Planiranjem internog kapitala, Banka obezbjeđuje održavanje nivoa i strukture kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana, buduće izvore sredstava i njihovo korišćenje, politiku dividendi kao i promjene u kapitalnim zahtjevima regulatora.

Osnovni cilj ICAAP-a je dugoročno osigurati dovoljan nivo kapitalnih resursa Banke u odnosu na sve materijalno značajne i kapitalno relevantne rizike s kojima se Banka suočava tokom poslovanja, kao i adekvatnost njihove strukture i visine u naglašeno nepovoljnim (stresnim) uslovima, putem uvođenja i primjene adekvatnih procesa, procedura i sistema.

Dodatni cilj ICAAP-a predstavlja upravljanje odnosom rizika i povrata baziranog na analizi prakse preuzimanja rizika Banke, te efikasnosti korištenja vlastitog kapitala putem uspostavljanja sistema:

- ograničenja (limita) rizičnosti,
- alokacije ekonomskog kapitala i
- strateškog planiranja.

Praktično, ICAAP sadrži sve mjere i procedure Banke koje imaju za cilj:

1. identifikaciju i procjenu, odnosno mjerenje rizika s kojima se Banka suočava u svom poslovanju,
2. interno određivanje, usklađivanje i planiranje poslovnog, odnosno ekonomski opravdanog nivoa kapitala Banke u odnosu na interno definisani apetit za rizikom nad njenim profilom rizičnosti (upravljanje kapitalom Banke);
3. internu alokaciju procijenjenog ekonomskog kapitala Banke;
4. primjenu i dalji razvoj sistema upravljanja rizicima relevantnih obimu poslovanja, organizacionoj strukturi i veličini Banke.

Banka je uspostavila ICAAP proces oslanjajući se na princip proporcionalnosti koji kaže da njegova kompleksnost i sofisticiranost trebaju biti proporcionalne veličini, obimu poslovanja, složenosti i sistemskoj važnosti pojedine banke. Imajući u vidu svoj tržišni udio unutar bankarskog sektora BiH i FBiH, korespondentni nivo svoje sistemske relevantnosti, kompleksnost i obim svojih proizvoda, dostupne kompetencije i kvalitetu relevantnih podataka, kao i upotrebu standardiziranih pristupa koje Banka koristi pri obračunu regulatorno propisane adekvatnosti regulatornog kapitala, odlučeno je da za obračun svog ekonomskog kapitala Banka koristi metodologiju koja je temeljena na rezultatima izračuna kapitalnih zahtjeva iz Prvog stupa. Planiranje kapitala zasniva se na kombinaciji obračuna adekvatnosti regulatornog kapitala, ekspertnim procjenama potreba za dodatnim kapitalom za ostale materijalno značajne rizike i analizi otpornosti na stres.

3.5. MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI

Banka je u svom poslovanju izložena različitim oblicima rizika koji su međusobno manje ili više povezani, te manje ili više značajni. Sprovedenjem procesa identifikacije prvo se utvrđuje koji su to rizici kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te se pristupa procjeni njihove materijalne značajnosti. Razlog materijalne značajnosti svakog pojedinačnog rizika je visina izloženosti određenom riziku.

Utvrđene karakteristike svakog od identifikovanih rizika detaljnije se prikazuju u Katalogu rizika. Utvrđeni materijalno značajni rizici su dati u narednoj tabeli:

<i>Vrsta rizika</i>	<i>Pojedinačno materijano značajan</i>
Kreditni rizik	Da
Operativni rizik	Da
Rizik kreditne koncentracije	Da
Strateški rizik	Da

Upravljački rizik	Da
Rizik profitabilnosti	Da
Rizik usklađenosti poslovanja	Da
Tržišni rizik	Da

U navedenu svrhu utvrđena je interna skala nivoa materijalnosti rizika. Analizom materijalnosti i kapitalne relevantnosti po tipovima rizika, došlo se do zaključka da je profil rizika Banke, onaj koji se sastoji uglavnom od sljedećih tipova rizika: kreditni, tržišni odnosno devizni, operativni, rizik kreditne koncentracije, , strateški, upravljački rizik, rizik profitabilnosti i rizik usklađenosti poslovanja. Kamatni rizik u knjizi banke i poslovni rizik nisu rizici velikog iznosa materijalne značajnosti u posmatranom periodu, ali se za iste obračunavao kapitalni zahtjev.

Razlozi za izloženost utvrđenim materijalnim rizicima proizilaze iz poslovanja Banke u proteklom periodu, odnosno postojeće strukture aktive sa posebnim naglaskom na značajan rast nekvalitetne aktive i prisutne koncentracije u velikim izloženostima.

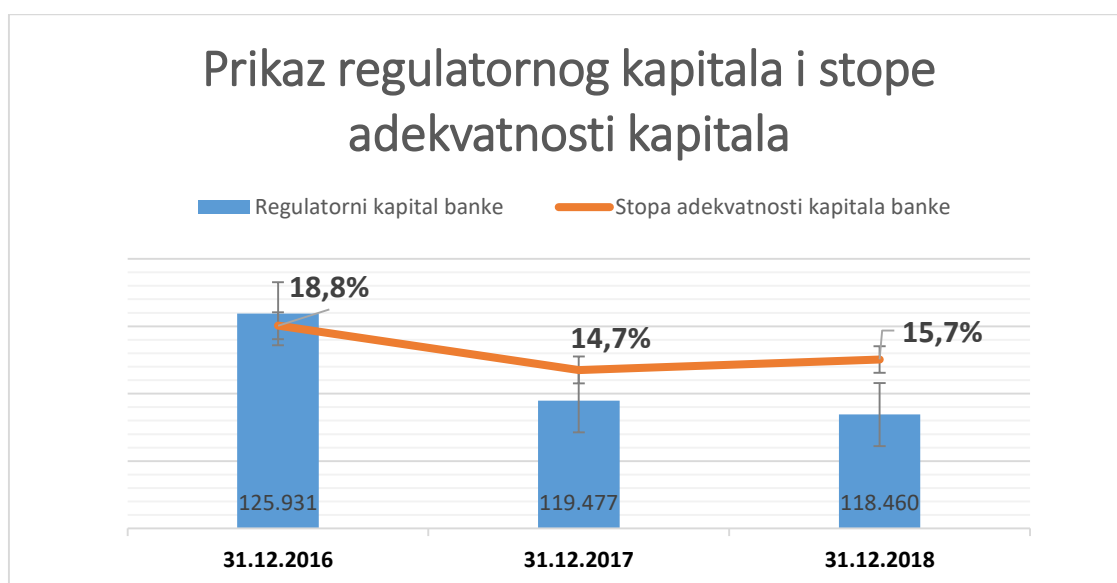
Analizom različitih vrsta rizika za neke je Banka utvrdila da ih nema, kao što su npr kreditni rizik u knjizi trgovanja, tržišni rizik u knjizi trgovanja, rizik sekjuritizacije i slične rizike vezane za investicione poslove ili trgovinu vrijednosnim papirima kojima se Banka ne bavi, te isti nisu prikazani kao identifikovani.

4. REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST

Banka je poštovala zahtjeve Odluke o izračunavanju kapitala banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17), prilikom izračunavanja regulatornog kapitala. Banka je tokom izvještajnog perioda imala regulatorni kapital iznad propisanog minimuma.

Dodatno, Banka je tokom izvještajnog perioda bila usklađena sa minimalnim kapitalnim zahtjevom u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka. (propisana stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12% plus 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala Banke).

Gore pomenuta usaglašavanja sa regulatornim limitima su predstavljena na grafikonu u nastavku.

Grafikon 1: Prikaz regulatornog kapitala i Stope adekvatnosti kapitala Banke

4.1. REGULATORNI KAPITAL BANKE

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahtjeva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala.

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- da obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima FBA;
- da obezbjedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbjedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa dioničarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- da obezbjedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke , detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slijede, i to:

- **Obrazac C 01.00 (KA1)** - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembar 2018;
- **Obrazac C 03.00 (KA3)** - osnovne karakteristike o stopama kapitala kao i potreba viška/manjka za kapitalom;
- **Prilog 1.-** obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala

1. OBRAZAC C 01.00

C 01.00 - Regulatorni kapital (KA 1)		Iznos
		010
010	REGULATORNI KAPITAL	118,460
015	OSNOVNI KAPITAL	118,460
020	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	118,460

030	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	200,000
040	Plaćeni instrumenti kapitala	200,000
130	Zadržana dobit	-34,743
150	Priznata dobit ili gubitak	-34,743
160	Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima matičnog društva	-34,743
200	Ostale rezerve	5,790
340	(-) Ostala nematerijalna imovina	-2,314
350	(-) Bruto iznos ostale nematerijalne imovine (ostala nematerijalna imovina prije odbitaka odgođenih poreznih obaveza)	-2,314
529	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-50,273
920	Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	8,219
978	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-8,219

2. OBRAZAC C 03.00

C 03.00 - Stope kapitala i nivoi kapitala (KA 3)		Iznos
		010
010	Stopa redovnog osnovnog kapitala	15,77%
020	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	67,782
030	Stopa osnovnog kapitala	15,77%
040	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	50,889
050	Stopa regulatornog kapitala	15,77%
060	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	28,365
070	Stopa redovnog osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	8,15%
080	Ciljana stopa redovnog osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
090	Stopa osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	10,94%
100	Ciljana stopa osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
110	Stopa regulatornog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	16,17%
120	Ciljana stopa regulatornog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	

Podaci o glavnim karakteristikama instrumenata kapitala

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke
1.	Emitent	ZiraatBank BH dd
1.1.	Jedinstvena oznaka	TRZBGI
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Priznat na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Obične (redoven) dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama KM, sa stanjem na dan poslednjeg izvještavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 118.460 hiljada KM.
5.	Nominalni iznos instrumenta	10.000 hiljada KM
5.1.	Emisiona cijena	/
5.2.	Otkupna cena	/
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	I.emisija: 10.000 hiljada KM 25.11.1996.g. II emisija: 15.000 hiljada KM 25.06.1999.g. III emisija: 9.000 hiljada KM 07.10.2004.g. IV emisija: 16.000 hiljada KM 25.12.2004.g. V emisija: 10.000 hiljada KM 24.12.2007.g. VI emisija: 30.000 hiljada KM 30.04.2015.g. VII emisija: 10.000 hiljada KM 22.09.2015.g. VIII emisija: 40.000 hiljada KM 22.11.2016.g. IX emisija: 60.000 hiljada KM 06.08.2018.g.
8.	Instrument s datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez datuma dospijeća
8.1.	<i>Inicijalni datum dospijeća</i>	Bez datuma dospijeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodnu odobrenje nadležnog tijela	NE
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datumi aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	/

9.2.	Naknadni datumi aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	/
	Kuponi/dividende	
10.	Fiksne ili promjenljive dividende/kuponi	Promenljivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	/
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	/
13.1.	Potpuno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo
13.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	NE
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	<i>Nekumulativne</i>
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	<i>Nekonvertibilan</i>
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	/
18.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti	/
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	/
20.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	/
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	/
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	/
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	<i>NE</i>
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti	/
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, delimično ili u celosti	/
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	/
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	/
28.	Vrsta instrumenta koji će se pri stečaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	/
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	<i>Ne</i>
30.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	/

4.2. ADEKVATNOST KAPITALA

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, ukupan iznos kapitalnih zahtjeva se izračunava i stavlja u odnos sa regulatornim kapitalom. Regulatorni kapital mora biti raspoloživ najmanje u iznosu zbira minimalnih kapitalnih zahtjeva.

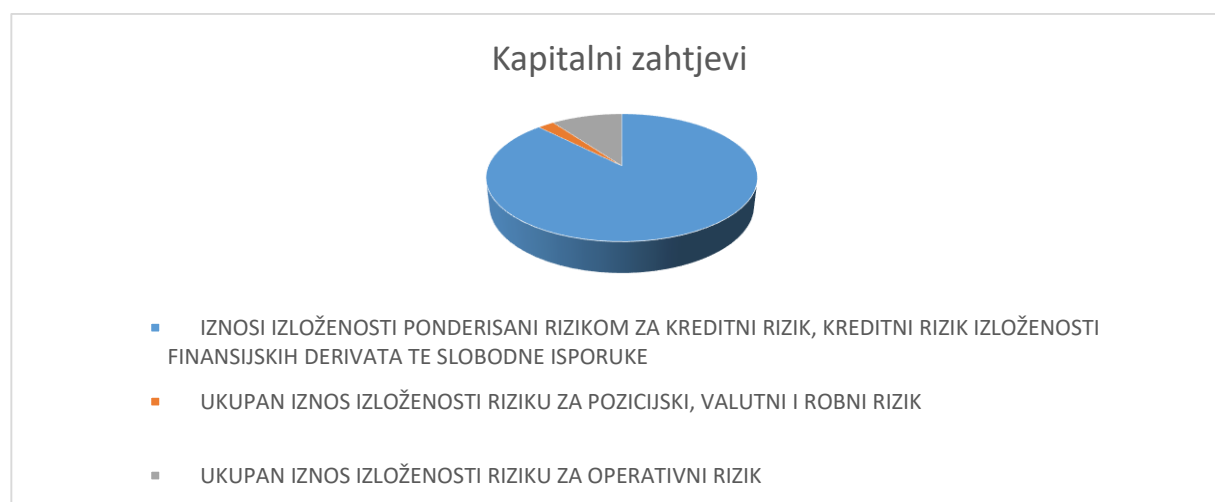
Na osnovu poslovnih aktivnosti Banke, u skladu sa Stubom 1 Bazela 3, **obračunavaju se kapitalni zahtjevi za:**

- **kreditni rizik** - izračunava se množenjem ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom sa 12%; Banka izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom primjenom standardizovanog pristupa za sve klase izloženosti;
- **valutni rizik** – Banka je dužna da izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu, koje se izračunavaju u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala prelazi 2% njenog ukupnog regulatornog kapitala.

Kapitalni zahtjev za valutni rizik izračunava se množenjem zbira njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%; i

- **operativni rizik** - jednostavni pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva operativnog rizika u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, broj: U.O.-08-02/17;

Prikaz udjela kapitalnih zahtjeva Banke, obračunatih u skladu sa Stubom 1 Bazela III, prema vrsti rizika na 31. decembra 2018. godine je prikazan na grafikonu u nastavku:

Grafikon 2: Prikaz kapitalnih zahtjeva

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke, u nastavku su dati obrasci:

- **Obrazac C 02.00 (KA2)** - osnovne karakteristike o kapitalnim zahtjevima;
- **Obrazac C 04.00 (KA 4)** – Podaci o iznosu kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala Banke.

1. OBRAZAC C 02.00 (KA 2)

C 02.00 - Kapitalni zahtjevi (KA 2)		Iznos	Iznos
		Iznos rizikom ponderisane aktive	Kapitalni zahtjev
10	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	750,791	86,362
40	IZNOSI IZLOŽENOSTI PONDERISANI RIZIKOM ZA KREDITNI RIZIK, KREDITNI RIZIK IZLOŽENOSTI FINANSIJSKIH DERIVATA TE SLOBODNE ISPORUKE	657,480	78,898
50	Standardizirani pristup	657,480	78,898
60	Kategorije izloženosti u skladu sa standardiziranim pristupom isključujući sekuritizacijske pozicije	657,480	78,898
70	Centralne vlade i centralne banke	2,540	305
80	Regionalne vlade i lokalne vlasti	607	73
90	Subjeksi javnog sektora	25	3
120	Institucije	106,959	12,835
130	Privredna društva	32,318	3,878
140	Stanovništvo	191,369	22,964
150	Osigurane nekretninama	204,883	24,586
160	Izloženosti sa statusom neizmirenja obveza	80,647	9,678
210	Vlasnička ulaganja	496	60
211	Ostale izloženosti	37,636	4,516
520	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU ZA POZICIJSKI, VALUTNI I ROJNI RIZIK	17,598	1,408
530	Iznos izloženosti riziku za pozicijski, valutni i robni rizik u skladu sa standardiziranim pristupima	17,598	1,408
560	Valutna pozicija	17,598	1,408
590	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU ZA OPERATIVNI RIZIK	75,713	6,057
600	Jednostavni pristup operativnom riziku	75,713	6,057

OBRAZAC C 04.00 (KA 4)

C 04.00 - Bilješke (KA 4)		Stupac
		010
Odgođena porezna imovina i obaveze		
170	Ukupne bruto rezervacije koje ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	8,219
180	Iznosi izloženosti ponderisani rizikom za izračun gornje granice rezervacije koja se priznaje kao dopunski kapital	657,480
Pragovi za odbitke od stavki redovnog osnovnog kapitala		
225	Priznati kapital za potrebe kvalificiranih udjela izvan finansijskog sektora	
226	Priznati kapital za potrebe velikih izloženosti	118,460
Zaštitni slojevi kapitala		
740	Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj	16,437
750	Zaštitni sloj za očuvanje kapitala	16,437

4.3. FINANSIJSKA POLUGA

Banka stopa finansijske poluge izračunava tako da se mjera kapitala banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti banke, te se izražava u postotku. U narednom obrascu dat je prikaz stope finansijske poluge na 31.12.2018.

Obrazac C 47.00 – Izračun omjera finansijske poluge (FP)

C 47.00 - Izračun omjera finansijske poluge (FP)		Izloženosti stope finansijske poluge
		010
Vrijednosti izloženosti		
150	Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	5,425
160	Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	4,994
170	Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	7,715
180	Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	4,794

190	Ostala imovina	1,014,880
270	(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-50,273
290	Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	987,535
Kapital		
310	Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	118,460
Stopa finansijske poluge		
330	Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	11,99%

5. VRSTE RIZIKA

5.1. KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik je rizik od djelimičnog ili potpunog neispunjavanja ugovorenih obaveza plaćanja, odnosno, prema Zakonu, rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci. Kreditni rizik odnosi se na negativne posljedice povezane sa kašnjenjem ili neispunjavanjem odredaba zaključenih ugovora o kreditima, uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti ugovorne strane.

Banka ima utvrđene standarde i kriterije koji se provode u ocjeni, preuzimanju, praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom, te klasifikaciji aktive i vanbilansnih stavki.

Programom, Politikama i procedurama i ostalim važećim aktima iz domena upravljanja kreditnim rizikom, utvrđeni su standardi i kriteriji koje je Banka dužna osigurati i provoditi u ocjeni, preuzimanju i praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom te klasifikaciji aktive i vanbilansnih stavki. Definisan je okvir kredinog procesa, procesa i analize kreditnog zahtjeva, kreditnih ovlasti, isplate plasmana, monitoringa i kreditne politike Banke za postojeće i nove kreditne proizvode. Također, propisano je praćenje strukture i ročnosti kreditnog portfolija, strukture kolaterala, granske koncentracije, maksimalne izloženosti prema kreditnom rejtingu klijenta i izvještavanje o istom. Postojeći interni akti omogućavaju efikasno i efektivno praćenje kreditnog rizika, pojedinačne odgovornosti i dužnosti uposlenika i organizacijskih dijelova Banke.

Uposlenici Banke koji učestvuju u kreditnom procesu koji se odnosi na procjenu, odobravanje, realizaciju ili monitoring bilo koje stavke kreditnog portfolia Banke, upoznati su sa sadržajem relevantnih internih akata, a u cilju boljeg razumijevanja pristupa formiranju i upravljanju portfoliom Banke, kao i tačnog utvrđivanja nivoa pojedinačne odgovornosti za njegovu realizaciju.

Proces identifikacije, mjerenja i praćenja rizika definisan je relevantnim internim aktima koji propisuju odgovornosti i nadležnosti organizacijskih jedinica Banke. Banka osigurava da kreditni proces minimalno obuhvati uspostavljanje adekvatnog nivoa, obima i načina identificiranja, mjerenja i praćenja kreditnog rizika, kao i kontrole i izvještavanja o kreditnom riziku za potrebe uprave, nadzornog odbora, supervizora i drugih zainteresiranih strana, uključujući i pravovremeno informisanje nadležnih o poštivanju utvrđenih limita kreditne izloženosti, kao i u slučajevima postojanja odstupanja od istih radi poduzimanja adekvatnih mjera.

U procesu upravljanja kreditnim rizikom Banka poštuje načelo jasne podjele odgovornosti za one funkcije i organizacijske jedinice koje aktivno sudjeluju u preuzimanju rizika od onih koje te rizike mjere, prate i izvještavaju. Na taj način postignuta je neovisnost upravljanja i kontrole kreditnog rizika. Faze identifikacije, procjene, mjerenja, kontrole, praćenja i izvještavanja su raspoređene kao nadležnosti na odgovarajuće organizacione jedinice Banke čijim se provođenjem osigurava adekvatno upravljanje kreditnim rizikom banke.

Interno izvještavanje o kreditnom riziku obuhvata sljedeće:

- analizu kreditnih izloženosti grupa povezanih lica i lica u posebnom odnosu sa Bankom za sve stavke aktive izložene kreditnom riziku u odnosu na zakonska ograničenja, ročne i granske koncentracije kreditnog portfolia, kao i definisane limite kreditnog rizika i preporuke nadležnog sektora
- analizu ročne i sektorske strukture kreditnog portfolia, analizu izloženosti po prodajnim organizacionim jedinicama, pregled internih ocjena kreditnog rizika i risk mišljenja, analiza kvalitete kreditnog portfolia sa aspekta klasifikacije i pokrivenosti izloženosti rezervama, analiza granske izloženosti i rizičnog vanbilansa, učešće refinansiranih kredita i kredita sa lošim internim kreditnim rejtingom, te analizu monitoring izvještaja.

5.2. TRŽIŠNI RIZIK

Tržišnim rizicima, u smislu zakona (Zakon o bankama u F BiH, Službene novine FBiH, broj 27/176) smatraju se pozicijski rizik, valutni rizik i robni rizik. Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosne varijable.

Devizni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Robni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe.

Banka, u svom poslovanju, od tržišnih rizika nije izložena izložena pozicijskom i robnom riziku.

Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je izložena banka kada odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.

5.3. DEVIZNI RIZIK

Devizni (valutni) rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata.

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjene deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene rezultiraju gubicima Banke u KM. "FX aktivnosti" podrazumijevaju obavljanje deviznih aktivnosti.

U Banci se obavljaju bankarski poslovi, kako u domaćoj valuti tako i u stranim valutama sa kursne liste Centralne banke BiH.

Devizni rizik može nastati uslijed trgovanjem stranim valutama, plasiranjem kredita u stranim valutama ili sa valutnom klauzulom, kupovanjem hartija od vrijednosti u stranim valutama, izdavanjem hartija od vrijednosti u stranim valutama ili obavljanjem vanbilansnih poslova denominiranih u stranim valutama te prikupljanjem depozita u stranim valutama i/ili sa valutnom klauzulom.

Mjerenje deviznog rizika obuhvata utvrđivanje otvorenosti devizne pozicije na dnevnom nivou, za Individualnu deviznu poziciju po pojedinim valutama, te ukupnu Deviznu poziciju banke, u odnosu na Regulatorni kapital.

Nivo deviznog rizika zavisi od visine zaduženja Banke u inostranstvu i stepena valutne usklađenosti aktive i pasive, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Sektor upravljanja rizicima vrši analizu i kontrolu devizne usklađenosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke u skladu sa Odlukom o upravljanju deviznim rizikom i internim aktima Banke, te priprema Izvještaj o deviznom riziku, praćenju devizne pozicije i propisanih ograničenja tržišnog-deviznog rizika, za Upravu banke i Nadzorni odbor na kvartalnom nivou i po potrebi.

Banka ima dugu poziciju određene valute ako je vrijednost stavki aktive veća od vrijednosti stavki pasive, u suprotnom, Banka ima kratku poziciju, pri čemu se u obračun obavezno uključuju i vanbilansne obaveze Banke. Devizna pozicija Banke predstavlja zbir vrijednosti svih dugih i svih kratkih individualnih deviznih pozicija Banke.

Izvještavanje o deviznom poziciji, izloženosti istoj se dostavlja Agenciji na dnevnoj osnovi, od strane Sektor budžeta i upravljanja računovodstvom.

U izvještaj se unosi iznos priznatog/regulatornog kapitala koji je iskazan u zadnjem kvartalnom izvještaju o regulatornom kapitalu.

U slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita pojedinih rizika, Sektori u čijoj nadležnosti jeste upravljanje deviznim rizikom i praćenje devizne pozicije izvora sredstava informišu nadređene instance.

Banka vrši revidiranje postojećih limita tržišnih rizika na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili isti sa bonitetnim pokazateljima, zahtjevima Banke Osnivača i/ili ograničenjima koje propisuju Regulator.

Kapitalni zahtjev za devizni (valutni) rizik

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni (valutni) rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije prelazi 2% ukupnog regulatornog kapitala.

Dakle, Banka izračunava ukupnu otvorenu neto dugu poziciju kao zbir svih otvorenih neto dugih pozicija u pojedinačnim valutama, te ukupnu otvorenu neto kratku poziciju kao zbir svih otvorenih neto kratkih pozicija u pojedinačnim valutama. Veći od navedena dva iznosa predstavlja ukupnu neto valutnu poziciju banke za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za devizni rizik u skladu sa članom 137. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Kapitalni zahtjev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene valutne pozicije (i neto otvorene pozicije u zlatu ako je banka posjeduje) sa 12%.

Zatim se kapitalni zahtjev množi brojem 12,5, kako bi se dobio Ukupan iznos izloženosti deviznom riziku. Na osnovu izrade regulatornog izvještaja Standardizovani pristup za devizni rizik (TR SP VR) , na 31.12.2018. godine, kapitalni zahtjev za devizni rizik iznosi 1.408 hiljada KM.

Banka nastoji da adekvatnom politikom upravljanja finansijskom aktivom i finansijskom pasivom smanji jaz između istih, a kako bi kapitalni zahtjev za devizni rizik bio na prihvatljivom nivou.

5.4. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa

Bankarska knjiga označava sve stavke aktive i vanbilansa banke koje nisu identifikovane kao pozicije knjige trgovanja.

Osnovni izvori kamatnog rizika u bankarskoj knjizi su:

- a) Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa,
- b) Rizik krive prinosa, je rizik kome je banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa uslijed neusklađenost prilikom ponovnog ugovaranja kamatnih stopa,
- c) Rizik osnove, rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za pozicije sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do slijedeće promjene kamatne stope,
- d) Rizik ugrađenih opcija, je rizik kojem je banka izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije, npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.

5.4.1. MJERENJE, UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Banke mjeri i ocjenjuju negativan utjecaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit, tj. ekonomsku vrijednost bankarske knjige.

Redovno mjerenje osjetljivosti i provođenje različitih scenarija obuhvata minimalno potencijalne promjene oblika i nagiba krive prinosa kamatne stope (rizik krive prinosa) i utjecaj različitih promjena referentnih kamatnih stopa za pozicije imovine i obaveza sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do slijedeće promjene kamatne stope (rizik osnove).

Sistem upravljanja rizikom kamatne stope u knjizi banke uspostavljen je prema potrebama Banke u odnosu na veličinu i složenost poslovnih procesa i kao takav ima funkciju identifikacije, mjerenja, praćenja i kontrole svih značajnih izvora rizika kamatne stope.

Banka je s obzirom na svojstvo promjenjivosti kamatne stope ovlaštena s klijentima u kreditno depozitnom poslovanju ugovarati fiksne ili promjenjive kamatne stope.

Mjerenje i upravljanje izloženosti kamatnom riziku Banka je provodi Jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne kamatno osjetljive pozicije, koje se raspoređuju u 13 vremenskih zona. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 procentnih/baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Bilansne pozicije se raspoređuju po neto knjigovodstvenoj vrijednosti.

Pozicije sa fiksnom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema preostalom roku dospijea.

Pozicije s promjenjivom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema roku do sljedeće promjene kamatne stope.

Pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može sa sigurnošću utvrditi rok do dospijeca, odnosno do promjene kamatne stope (revolving krediti, iskorišteni krediti po transakcijskom računu i dr.) Banka raspoređuje u odgovarajuće vremenske zone na način kako je definirano Uputstvom za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi.

Ekonomska vrijednost bankarske knjige banke je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige banke, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za očekivane novčane tokove obaveza banke.

Tablica: Izloženost Banke kamatnom riziku u knjizi banke u odnosu na Regulatorni kapital (na dan 31.12.2018.)

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		Iznos (000 KM)
		010
010	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	8,189
020	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	-1,712
120	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-185
130	Promjena ekonomske vrijednosti	6,292
140	Regulatorni kapital	118,460
150	(Promjena ekonomske vrijednosti / Regulatorni kapital)*100	5,31%

Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke (Iznos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige) koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka. Zatim, Banka izračuna Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke, isti ne bi trebao biti veći od 20%., shodno regulatornoj odredbi.

Mogući scenariji otpornosti na stres mogu uključivati iznenadne promjene opšte razine kamatnih stopa, promjene u odnosima između ključnih tržišnih stopa, promjene nakrivljenosti i oblika krivulje prinosa.

Izvještavanje o kamatnom riziku provodi se interno i regulatorno, na kvartalnoj osnovi.

5.5. OPERATIVNI RIZIK

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik, definisan članom 81. tačkom 5. Zakona o bankama.

U procesu upravljanja rizicima banka, prilikom uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom, osigurava pristup zasnovan na činjenici da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima zaposlenika, procesima, proizvodima i sistemima banke te da se prate poslovne promjene, uključujući i nove proizvode i procese, posebne projekte, eksternalizirane aktivnosti

i sl. kojima su operativni rizici svojstveni, kao i operativne rizike koji su sadržani u postojećim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima.

Operativni rizici mogu se pojaviti se u svim procesima, transakcijama i aktivnostima koji se odvijaju u Banci. Osnovni cilj upravljanja istim je ograničiti nivo pojave identificiranih događaja koji predstavljaju operativni rizik na nivo koji je prihvatljiv za banku.

Izloženost operativnom riziku određuju dakle interni i eksterni pokretači događaja.

- Interni pokretači događaja su svi oni koji postoje unutar Banke i mogu na određeni način uzrokovati događaj koji predstavlja operativni rizik. Glavne grupe internih pokretača događaja su: zaposlenici, sistemi, procesi, organizacioni problemi.
- Eksterni pokretači događaja su svi oni koji postoje izvan Banke i uzrokuju događaj koji predstavlja operativni rizik. Glavne grupe eksternih pokretača događaja su: klijenti, poslovni partneri, prodavači i dobavljači, treća lica – nepoznata, priroda, sistemi.

5.5.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Identifikacija, evidentiranje, upravljanje i monitoring operativnog rizika vrši se kroz stand alone aplikaciji Tezauri Operational Risk Solution – Serenity instaliranoj u svim organizacionim jedinicama Banke, kojem imaju pristup ovlašteni uposlenici banke. Serenity predstavlja tehničko sredstvo za sistematsko prikupljanje potencijalnih i realizovanih rizičnih događaja. Identifikacija podrazumijeva prepoznavanje događaja koji su ili mogu biti potencijalni izvor operativnog rizika. Evidentiranje događaja operativnog rizika se vrši shodno klasifikacijama definisanim internim i regulatornim aktima u skladu sa baselskim standardima.

Banka identificira operativni rizik po:

- Organizacionim jedinicama
- linijama poslovanja
- identifikovanim događajima koji mogu prouzrokovati operativne rizike
- uzrocima događaja

Nakon identifikacije izvora operativnih rizika, verificiranja istih od strane nadležnih uposlenika organizacionih jedinica, Sektor upravljanja rizicima razmatra i procjenjuje evidentirane događaje, te u zavisnosti od rezultata analize koordinira aktivnosti sa drugim organizacionim jedinicama i Upravom Banke za tretman događaja operativnog rizika. Kao rezultat procjene rizika, Banka sačinjava matricu operativnih rizika, koja opisuje rizike koje sa sobom povlače svi ključni procesi Banke.

Uticaj rizika na banku ili šteta iz rizičnog događaja može biti finansijski i nefinansijski .

Finansijski uticaj odnosi se na uticaj na banku u smislu izgubljenog iznosa novca.

Nefinansijski uticaj odnosi se na uticaj u smislu reputacije i povjerenja klijenata, kontinuitet poslovanja, životne sigurnosti i pitanja zdravlja, i sl.

Monitoring nastalih događaja koji predstavljaju operativni rizik teče u svim organizacionim jedinicama Banke te je omogućeno donošenje odluka u vezi poboljšanja kontrolnih aktivnosti za smanjenje nastalih šteta.

Uspostavljeni interni limiti Operativnog rizika banke koji se prate na kvartalnoj osnovi osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanje operativnim rizikom i koncentracijom istog na nivou Banke

Plan kontinuiteta poslovanja obuhvata administrativne procese i strategije koji imaju za cilj omogućiti spremnost i organizovanost za rješavanje rizika u slučaju da dođe do prekida poslovanja Banke zbog hitnih i neočekivanih situacija vezanih za informacijske sisteme i fizičku sigurnost.

Obuka o podizanju svijesti o operativnim rizicima i rizicima informacione sigurnosti provodi se na godišnjoj razini

Kapitalni zahtjev

Banka primjenjuje jednostavni pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva operativnog rizika i vrši obračun operativnog rizika u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, broj: U.O.-08-02/17, od 13.10.2017 i COREP instrukcijama FBA.

Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala Banke. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Relevantni pokazatelj predstavljaju neto prihodi od kamata i nekamatni neto prihod, Banka uključuje svaki element u zbir sa njegovim pozitivnim ili negativnim predznakom.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik iznosi 6.057 hiljada KM na 31.12.2018. godine, shodno regulatorno definisanom načinu obračuna na osnovu jednostavnog pristupa operativnom riziku.

Izveštavanje o Operativnom riziku se provodi na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi prema Upravi banke odnosno Nadzornom odboru, dok se prema Regulatornoj Agenciji vrsi kvartalno izvještavanje o bruto gubicima i povratima po poslovnim linijama i vrstama događaja.

Obaveza izvještavanja podrazumijeva i vanredno izvještavanje u hitnim slučajevima događaja operativnog rizika.

5.6. RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji podrazumijeva mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed nemogućnosti Banke da ispunjava svoje dospjele novčane obaveze obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja i nemogućnost ispunjavanja očekivanih i neočekivanih sadašnjih i budućih potreba za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utiče na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke
- rizika tržišne likvidnosti, otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva i nemogućnost banke da napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni zbog pormećaja na tržištu ili zbog nedovoljne dubine tržišta

5.6.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Upravljanje likvidnošću podrazumijeva upravljanje novčanim tokovima Banke na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospjeća. U cilju održavanja likvidnosti Banka vrši upravljanje usklađenošću aktive i pasive.

U vođenju politike likvidnosti Uprava Banke provodi princip racionalne diverzifikacije porijekla i ročne strukture izvora sredstava i plasmana odnosno ulaganja, uzimajući u obzir da prikupljeni depoziti predstavljaju primarni izvor kreditnog potencijala sa najvišim stepenom učestalosti priliva i odliva.

Banka osim propisanih zahtjeva za upravljanje rizicima u bankama i propisanog nadzornog izvještavanja o likvidnosti, u sistem internog izvještavanja o rizicima uključuje minimalno sljedeće:

- a) praćenje pozicije likvidnosti u izvještajnoj valuti, značajnim valutama i ostalim valutama zavisno od valutne strukture imovine i obaveza banke;
- b) praćenje rezultata testiranja otpornosti na stres;
- c) mjerenje, procjena i praćenje neto novčanih tokova.

Praćenje i izvještavanje o riziku likvidnosti Banka je uspostavila usklađeno sa propisanim regulatornim zahtjevima u pogledu nadzornog izvještavanja, u cilju detaljnijeg praćenja likvidnosti odgovorne organizacione jedinice generišu i interne izvještaje, a za duže periode u skladu sa utvrđenim internim aktima banke, u zavisnosti od prirode, obima i složenosti poslovnih aktivnosti banke, obima novčanih tokova i drugih relevantnih faktora koji utiču na rizik likvidnosti banke.

Mjere ublažavanja rizika uključuju mjere prihvatanja, reduciranja, diverzifikacije, transfera i izbjegavanja rizika koje je banka identifikovala, izmjerila ili procijenila.

Uspostavljeni interni Limiti rizika likvidnosti banke, predstavljaju indikatore za rano upozorenje na potencijalne probleme sa likvidnošću koji se svakodnevno prate, osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja rizicima kako bi se izbjegli neodgovarajući nivoi rizika likvidnosti i neodgovarajuća koncentracija u izvorima na nivou Banke. U slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita pojedinih rizika, Sektori u čijoj nadležnosti jeste upravljanje rizikom likvidnosti i praćenje pozicije likvidnosti i izvora sredstava informišu nadređene instance. Banka vrši revidiranje postojećih limita likvidnosti na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili interni limit sa bonitetnim pokazateljima, zahtjevima Banke Osnivača i/ili ograničenjima koje propisuju Regulator

Banka je identifikuje i prati izvore finansiranja za sve značajne valute (valuta koja nije izvještajna, a koja prelazi 5% ukupnih obaveza banke i za koju se dostavljaju odvojeni izvještaji o koeficijentu pokrića likvidnosti).

Banka u okviru Politike upravljanja aktivom i pasivom bilansa banke, pored regulatornih i internih limita, prati i omjere ili ratio-a strukturnih pokazatelja likvidnosti Banke koji se računaju se na mjesečnom nivou u Sektoru riznice i finansijskih institucija i prezentuje se na sastancima ALCO odbora, a od strane Sektora upravljanja rizicima u Izvještaju o upravljanju rizikom likvidnosti na kvartalnom nivou za Upravu banke i Nadzorni Odbor.

S ciljem boljeg djelovanja u slučaju vanrednih i neočekivanih udara na likvidnost Banke, Sektor Riznice i Finansijskih Institucija u koordinaciji sa Sektorom Upravljanja rizicima, provodi stres testiranje. O analiza rezultata testiranja otpornosti na stres, izvještava se ALCO odbor, Interna revizija i Uprava Banke, a Uprava Banke rezultate simulacija prezentira Nadzornom Odboru Banke. Rezultati testiranja otpornosti na stres predstavljaju osnovu za poduzimanje korektivnih mjera ili aktivnosti Uprave banke za ublažavanje izloženosti banke riziku likvidnosti, osiguranje

zaštitnih slojeva likvidnosti i određivanju limita, prilagođavanje profila rizika likvidnosti banke toleranciji na rizik i prilagođavanju strategije upravljanja rizikom likvidnosti.

Sa ciljem osiguranja kratkoročne otpornosti banke na rizik likvidnosti, banka je dužna osigurati adekvatan nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana, dakle Banka je dužna osigurati minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (engl. Liquidity Coverage Ratio: u daljem tekstu: LCR) $\leq 100\%$, koji predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana. Banka je u obavezi za potrebe izvještavanja regulatorne Agencije dostavljati izvještaje o LCR-u minimalno na mjesečnoj osnovi.

Tablica: Koeficijent pokrića likvidnosti – LCR

(Skraćeni prikaz, na dan 31.12.2018.)

Obrazac C 76.00 – LIKVIDNOSNA POKRIVENOST – LCR		Iznos (000 KM)
Red	Stavka	Iznos / Procenat
010	Zaštitni sloj likvidnosti	37,956
020	Neto likvidnosni odlivi	26,507
030	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti	143,19%

Banka je uspostavila adekvatan sistem unutrašnjih kontrola koji omogućava praćenje rizika likvidnosti i preduzimanje mjera za njegovo ublažavanje i sprovođenje na prihvatljiv nivo kroz:

- unutrašnju organizaciju i organizacionu strukturu
- procedure za obavljanje svih poslovnih aktivnosti Banke koje su vezane za rizik likvidnosti
- podršku informacionog sistema u izvještavanju i obradi podataka likvidnosne pokrivenosti
- funkcije usklađenosti poslovanja i unutrašnje revizije konstituisane u skladu sa zakonskim propisima

6. IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA U BANKARSKOJ KNJIZI

Dionički kapital ZiraatBank BH dd na 31.12.2018 čini 1 dioničar i to:

Ziraat Bankasi Ankara A.S.	100%	KM	200.000.000,00
Ukupno dionički kapital			KM
200.000.000,00			

Tabela ispod prikazuje strukturu i vrijednosti vlasničkih ulaganja na datum 31. decembar 2018. godine:

Struktura i vrijednost dobitaka/(gubitaka) po osnovu vlasničkih ulaganja je prikazana u tabeli u nastavku za godinu završenu 31. decembra 2018. godine:

BA 83.00.a	Ime - Naziv dioničara/nosioca grupe dioničara	Fizičko (F) ili Pravno (P) lice i oznaka, Rezident (R), Nerezident (NR), S. Radnja (SR)	Jedinstveni identifikacijski broj	Oznaka djelatnosti	Obične dionice		Neto dužnik (Da/Ne)	
					Iznos udjela	% udjela		
	010	020	030	040	050	060	070	
Oznaka dioničara/grupe								
010	1	TC ZIRAAT ANKARA HEAD OFFICE	PNR	900900005	00004	200,000	100,00%	Ne
020	2							
030	3							
160	Ukupno							

U skladu sa Odlukom o velikim izloženostima, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbjeđuje da ulaganje Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženosti ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% njenog priznatog kapitala.

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije prelaziti 25% njenog priznatog kapitala.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da su organizacioni dijelovi odgovorni za rizike i nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznati sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA POLITIKU NAKNADA

Politiku naknada donosi Nadzorni odbor Banke na prijedlog Uprave Banke.

U skladu sa poslovnom strategijom Banke, ciljevima i strategijom preuzimanja rizika, a sa ciljem efikasnog upravljanja rizicima, Banka u sistemu naknada definiše isključivo postojanje fiksne naknade koja obuhvata i dodatke obračunate u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa (ukupna naknada).